

Malezya'nın ekonomik kalkınmasının temel parametreleri

The main parameters of Malaysian economic development

Hüsamettin İnaç¹

Noureddine Rashid²

1 Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniv., İİBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Türkiye, e-mail: husamettin.inac@dpu.edu.tr

2 Bilim Uzmanı, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkiye, e-mail: bgftt200000@gmail.com

ÖZ

Malezya son dönemde sergilediği ekonomik performansla dikkatleri üzerine çekmektedir. Ne var ki söz konusu ekonomik başarının nedenleri konusunda çok fazla çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma 1981-2020 döneminde Malezya siyasi dinamikleriyle ekonomik kalkınma arasındaki ilişkiyi açıklamayı hedeflemektedir. Çalışmada siyasi tecrübe ve birikimin ekonomik kalkınmaya sağladığı katkı somut örnek ve analizlerle çarpıcı bir biçimde ortaya konulmaktadır. Bu hedefe yönelik olarak tanımlayıcı ve analitik yöntem kullanılmıştır. Buna ilaveten Malezya'da gelişen ekonomik kalkınmayla birlikte bu olguyu etkileyen siyasi sistemin yapısı, özellikleri ve ekonomik kalkınma araçları ana başlıklar halinde ele alınmıştır. Malezya'da siyasi olarak lider olanların Malezya ekonomisine katkıları ve yapmış oldukları köklü değişiklik önem arz etmektedir. Bu yüzden Malezya'da değişen siyasi liderlerin ekonomik gelişmeler üzerindeki etkileri çalışmada yer bulmuştur. Siyasi liderliğin Malezya ekonomisi üzerindeki etkileri ile ilgili yapılan çalışmaların azlığı çalışmanın önemli olduğunu göstermektedir. Çünkü üzerinde yeteri kadar çalışılmamış bu kabil bir konuda ortaya konulan bir araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı ve konu hakkında çalışmak isteyenlere fayda sağlayacağı bir gerçektir. Özellikle Türkiye' de Malezya ekonomik deneyimi üzerine araştırma yapacak olanlara ışık tutacaktır. Belirlenen hedeflerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: Dr. Mahathir Muhammed, uzun vadeli ekonomik kalkınma planları hazırlayarak ekonomik kalkınmada başarı göstermiştir. Malezya Hükümeti, Mahathir Muhammed'in başkanlık yaptığı süre boyunca eğitim ve teknoloji programlarına büyük önem vererek söz konusu alanda ilerleme kaydetmiştir. Mahathir Muhammed'in liderliği başarılı bir liderlik olarak görüldüğünden gelişmekte olan bazı ülkeler tarafından ilgi odağı olmuş ve dikkatle incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Malezya, Mahathir Muhammed, Siyasi liderlik, Ekonomik kalkınma.

JEL kodları: F5, F51, F54

Citation: İnaç, H. & Rashid, N., Malezya'nın ekonomik kalkınmasının temel parametreleri. *Holistic Economics*. 2022; 1(1): 31-47. DOI: 10.55094/hoec.1.1.04

Corresponding Author:
Hüsamettin İnaç
Email: husamettin.inac@dpu.edu.tr

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

ABSTRACT

Malaysia attracts attention with her economic performance delivered in recent times. Nevertheless, there are no sufficient studies to explain the reasons behind this accomplishment. This thesis aims to put forward the relations between the political dynamics of Malaysia and her economic development in 1981-2020 periods. In this study it has been propounded the political experience and its contribution to the economic progress with the concrete examples and profound analysis strikingly. The definitive and descriptive method has been used together with analytic thinking has been preferred in order to illustrate the changing and waving economic and political conditions depending upon the time and space. In addition to this, together with the growing economic performance in Malaysia, the structure of the political system to influence this phenomenon, its peculiarities and the means of economic development has been elaborated with main headings as well as the political leaders to contribute this development. Therefore, the effects of the changing of the political leaders has been pointed out which is less mentioned in literature. It is a fact that this thesis will fill the gap in this field of study concerned with the correlation between the political leadership and economic development. Especially Malaysian experience will be much more precious in Turkey which is in the search of economic development by preserving the political stability. The study comes to conclusion that Mahathir Mohamed has carried out the economic development by preparing long term economic development plans. Malaysian government attached importance to the education and technology programs during the presidency period of Mahathir Mohamed served as an inspiring example for many developing countries and considered a noticeable case all over the world.

Keywords: Malaysia, Mahathir Mohamed, Political leadership, Economic development

JEL codes: F5, F51, F54

1. GİRİŞ

Son yirmi yıl içinde Malezya ekonomisi, koruma altındaki düşük gelirli ham malzeme tedarikçisi durumundan orta seviyede gelir yaratan çok sektörlü Pazar ekonomisi şekline dönüşmüştür. İmalat sektörü ürünleri, özellikle elektronik ve yarı-iletkenler ihracatı ekonominin lokomotifi olmaktadır. Deprem, tsunami ve kuş gribi tabii afetlerin, Malezya ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini ve finansal yükünü gözden uzak tutmamak gerekir. Malezya uluslararası finans kuruluşlarından çeşitli finansal destekler almıştır. Japonya'dan "Resmi Kalkınma Yardımı – Official Development Assistance (ODA)" kapsamında aldığı destekler 1998 yılı itibarıyla 1640 milyon USD'dir (UNCTAD 2010: 43). Malezya Maliye Bakanlığı verilerine göre son yıllardaki reel büyüme oranları aşağıdadır. Burada yine 1997 Asya krizinin Malezya'nın ekonomik büyümesi üzerindeki olumsuz etkileri açıkça görülmektedir.

- 1993 % 8,3 2000 % 7,8
- 1994 % 9,2 2001 % 0,4
- 1995 % 9,6 2002 % 4,2
- 1996 % 8,6 2003 % 5,3

- 1997 % 7,8 2004 % 7,1
- 1998 % - 6,7 2005 % 5,2
- 1999 % 6,0

Dünya Bankası raporlarına göre Malezya'nın 1990–1997 arası ekonomik büyüme oranı ortalama %5,8 ve GSYİH'sı 4530 USD olmuştur.

2. MALEZYA DENEYİMİNDE İSLAM DİNİNİN ETKİSİ

Malezya devletinin ve Malezya toplumunun kimliğini şekillendirmede İslam'ın rolü ana unsur olarak kabul edilmektedir. Yeni ekonomik siyaset, Malezya toplumunun hayatında önemli bir değişikliğe yol açan İslam dininin yolunu takip etmiştir. Özellikle 1970'lerden itibaren başlayan İslami gelişim hareketiyle birlikte Malezyalı Müslümanlar arasında insanların dini faaliyetlere ilgisi artmış, bu durum gelişme ve modernleşme süreciyle paralellik göstermiştir. (Abdulvahid, 2003: 86).

Modernleşme sürecinin isteklerine uyum sağlamak amacıyla hükümet, İslamcı hareketi destekleme yönelmiştir. Müslümanların tarihine baktığımızda, adaletin sadece hükümdarın doğruluğu ile elde edilmediğini ve sadece şeriatın uygulanmasını ilan etmekle olmadığını

görürüz. Adaletin hükümdarın elinde tuttuğu bir yönetim ve denetim sisteminin varlığıyla sağlandığını görürüz (İnaç 2016: 76-79). Bu yönetim sistemi hakim bir hata yaparsa ona hesap sorabilir ve halkın çıkarlarına aykırı hareket ederse onu görevinden azledebilir veya çıkarlarını kötüye kullanırsa onu ihlal ederse ve reddederse onun elini tutabilir. Bunlar, hükümdarın vicdanından kaynaklanan denetimlerdir ve çoğu zamanda nadir bulunur, bu nedenle otoritenin kanun yapması daha doğrudur. Gelişmiş ülkelerin siyaset ve kurumsal yönetim alanında söyledikleri ve kendisine “iyi yönetişim” dedikleri şeydir.

İslam’ın kültürel, ekonomik ve politik boyutları Malezya’da sosyal ve politik istikrarın sağlanmasına nasıl katkıda bulunmuştur? Malezyalıları destekleyen politika ile eşzamanlı olarak İslami kalkınma ortaya çıkmış ve bu onlar için güçlü ve yeni bir anlam oluşturmaya yardımcı olmuştur (Adil 2007: 71). Bu gerçek, çeşitli grupları ırk ve din arasında bağlantı kurarak ikisinin birbirinden ayrı şeyler olduğu ayrımını yapmaya götürmüştür (İnaç ve Demiray 2004: 166). Bu durum ülkede sınıf temelli bir siyasi çatışma olduğu anlamına gelmemektedir. Aksine siyasi sistemin sağladığı diyalog ve tartışma ortamının Malezya’daki demokratik deneyimin zenginleşmesine yardımcı olduğu anlamına gelir. Malezya bunu batılı demokrasi modellerinden biraz farklı bir model haline getirmiştir. İslam dini yerli nüfusun “Malay” kimliğini şekillendirmede bileşen ve temel unsur olarak, tüm sınıflardan ve siyasi, entelektüel ve tarihsel geçmişlerden teşekkül eden Müslümanlar için en önemli ortak faktör olmaya devam etmektedir. (el-Akriy, 2014, 38)

İslam dini ülkedeki ekonomik ve siyasi hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir, finans ve sağlık alanlarında, sosyal ve turizm hizmetlerinde, pazarlarda ve çeşitli fabrikalarda İslami kurumların sayısı artmıştır. Malezyalıların İslam uygulamalarını yalnızca sembolik mistik bir ruhani uygulamadan Malezya halkı arasındaki işlemlerin belirgin bir özelliği haline gelen maddi ve gerçekçi bir uygulamaya taşımalarına yardımcı olan, “Tek ulus Malezya” kavramına işlerlik kazandırılması Müslümanlar

ve gayrimüslimler arasında istikrarlı bir ilişkinin kurulmasına sebep olmuştur. (Ahmed Muhyiddin, 2019: 30-31).

Hükümetin Mekke’ye hac ziyaretini organize etmek ve kolaylaştırmak için ulusal bir komisyon kurmasının ardından İslam ekonomisine olan ilgi pratik çerçeveler oluşturmaya başlamıştır. Bunun ardından İslami kurumlar başarılı olma potansiyeli sergilemeye başlamıştır. Bu başarı, aslında, 1980’lerde gelişmiş ve İslami finans kurumları ve İslami ekonomik düşüncenin bir başarısı olarak görülmüştür. Bir yandan İslam’ı savunarak diğer yandan ekonomik kalkınma sürecini destekleyerek, federal ve yerel seviyede sosyal, ekonomik ve siyasi hayatı istikrara kavuşturmak amacıyla İslam’ın kapsamlı bir rolünün temelini atma aşaması başlatılmış (Yiğit, İnaç ve Güner 2007: 89) ve hükümet bunun için birçok program oluşturmaya çalışmıştır. Aşağıda yer alan müesseseler ekonomik stratejinin desteklenmesine katkıda bulunan en önemli kurumlardandır:

İslami Öğretmenler Koleji 1982,

Dünya İslam Üniversitesi 1983

İslam Bankası 1983

İslami Kalkınma Vakfı 1984

İslami Sigorta Şirketi 1985 “Tekaful” ve diğerleri.

Bu kurumlar arasından belki de en önemlisi, 1983 yılında İslami Bankalar anlaşmasına göre kurulan İslami Bankadır. Federal hükümet, çeşitli mali kurumlar ve Hac İdaresi aracılığıyla İslam Bankası’nın ödenmiş sermayesinin yaklaşık % 65’ine katkıda bulunmuştur. Sermayenin geri kalanına yerel eyaletler katkıda bulunmuş ve banka büyük bir başarı elde etmiştir. Bankayla ilgilenenlerin büyük bir kısmı gayrimüslimdir. Örneğin, 1995 yılında banka raporlarının gösterdiği verilere göre yatırım hesabı sahiplerinin % 40’ının gayrimüslimdir. (Tutar, İnaç ve Güner, 2006: 282-283).

Malezya hükümeti, 1993 yılında yerel bankaları, finansal ve ekonomik işleri İslami bir şekilde yönetmekle ilgilenen ve diğer finans kurumlarını içeren faizsiz bir İslami finans projesi başlatmıştır. Söz konusu projelerde İslami sistemin

uygulanması, İslami finans kurumlarının başarılı olmasına yol açmıştır. Aynı zamanda İslami sisteme göre sağlanan finansal hizmetlere birçok Müslüman olmayan yatırımcı tarafından bile bir katılım sağlanmasına yol açmıştır (Yiğit, İnaç ve Güner 2007: 88). Bu nedenle, paralel işleyen geleneksel İslami ikili bir sistem kurulmuştur. Bu sistem başarı tacını giymiş ve Malezya Merkez Bankası ikinci bir İslami banka olan “İşlem Bankası”nın kurulmasına onay vermiştir. Sadece bu değil, İslami bankaların elde ettiği benzersiz başarılar Citibank ve diğerleri gibi Malezya’ya yatırım yapan Batılı ve Japon bankalar da dahil olmak üzere diğer bankaların çoğunu ikili sistem siyasetini (faiz ve murabaha/kar zarar ortaklığı) benimsemeye sevk etmiştir.

Ekonomik açıdan yürütülen İslami faaliyetler bankalarla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda toplumdaki alt gelir sınıflarına hizmet etmeye ve sosyal adaleti sağlamaya ve fakir ile zenginler arasındaki uçurumu azaltmaya yönelik diğer mali projelerde de uygulanmaya geçirilmiştir. Hükümet, yoksullara faizsiz kredi vermeyi amaçlayan özel bir vakıf fonu kurmuştur. 30 yılı aşkın süredir başarıyla işleyen bu finansal sistemin Malezyalıların günlük hayatının bir parçası olduğu görülmektedir (Tutar, İnaç ve Güner, 2006: 282-283). Aynı zamanda İslami rejimin etnik çoğulculuk konusunu ele aldığı ve onu bir zayıflık ve bir çatışma kaynağından çıkarıp bir güç kaynağına dönüştürmeyi başardığında da şüphe yoktur. Bu başarının nedeni, tüm ırklar arasında adaletin sağlanmış olmasına dayanmaktadır. Tüm inançlara saygı duymak ve inanç sahiplerinin dini ritüellerini yerine getirmelerine izin verilmiş olmasıdır. Kutsallıklarına ve tapınaklarına saygı duyulması ve dinlerini herhangi bir tahrifata karşı korumuş olmaları ve birden çok kültürde bulunan olumlu durumlardan yararlanmaları için tam bir özgürlük sağlanmış olmasıdır. Mahathir Muhammed, “hikmet mümininin yitiğidir” ilkesine uygun olarak , gayrimüslimlerin ekonomik görüşlerinden ve bazı ekonomik düşünce okullarının tecrübelerinden faydalanmakta tereddüt göstermemiştir (Mahathir 2016: 89). Bu nedenle, halk içerisindeki tüm inanç sahiplerine ekonomik refah sağlamak için gayret göstermiş ve onun liderliğinde hükümet, Müslümanların

ve gayrimüslimlerin haklarını korumak hususunda bir denge kurmayı başarmıştır.

3. EĞİTİM ÖĞRETİM

İnsan iş gücü fazla olan ülkelerin yüksek ve sürdürülebilir büyüme oranlarına ulaştığını literatüre girmiştir. Teknolojinin büyümeye yol açtığı ve bol insan sermayesi gerektirdiği bir gerçektir (Delanty 2004: 56). Bura da iki notaya işaret etmek gerekir ve bu konuda iki farklı görüş vardır. Birinci görüş, teknolojinin beşeri sermayenin yerini aldığı iddia etmektedir. İkinci görüş, teknik ilerlemeyi tamamlayıcı nitelikte olup, vasıfsız işgücünden daha vasıflı ve eğitilmiş iş gücü taleplere doğru bir kaymaya yol açarak iş unsuruna olan talebin yapısını değişmesi gerektiğini iddia etmektedir (İnaç 2017: 64-69). Bu nedenle, insan sermayesine daha fazla yatırım yapılması gerekmektedir. Devlet, bağımsızlığını kazandıktan sonra, yenilenmeyi gerçekleştirmek için vazgeçilmez bir hedef olan eğitime ilgi göstermiştir. Eğitim gelişimin başarısını garanti eden bir faktör olduğu için devlet eğitimin önemini fart etmiştir.

Bu nedenle, bağımsızlığından itibaren, Malezya yönetimi on yıl boyunca temel eğitim hizmetlerini ücretsiz olarak sunmayı sürdürmüştür. Aynı zamanda Hükümet öğretmenleri milli düzeyde eğitmek, nitelendirmek, geliştirmek ve güçlendirmek için özel enstitüler kurmaya büyük önem vermiştir. Malezya anayasası, eğitim hakkını en temel taleplerden biri olarak görüp toplumun tüm kesimleri için garanti altına almıştır. Aynı zamanda, devlet tarafından farklı aidiyetlere sahip her etnik grubun mezhep okulları kurma hakkı verilmiştir. Buna mukabil Malezya yasaları, özellikle burslar, olanaklar, faaliyetler ve diğer ayrıcalıklarla ilgili olarak Malay’ın özel statüsünü içermiştir. Bununla birlikte, aşağıdaki tablo, 1996 yılından 2017 yılına kadar toplam hükümet harcamaları içinde eğitime yapılan devlet harcamalarını göstermektedir:

Tablo (1) Milli gelirden eğitime yapılan toplam devlet harcamalarının ne kadar olduğunu göstermektedir. 1996 yılında milli harcamaların dörtte birinden fazlası olan harcama % 21,7 iken 2000 yılında % 27,6’ ya yükselmiştir. Daha sonra

Tablo 1. Merkezi hükümet tarafından yapılan eğitim harcamaları ve ulusal harcamaların yüzdesi.

YIL	Dolar üzerinden değer	Değişim (%)	YIL	Dolar üzerinden değer	Değişim (%)
1996	2.6	21.7	2011	5.8	16
2000	3.7	27.6	2012	5.7	2
2006	4.5	21.6	2013	5.5	4
2007	4.4	-2	2014	5.2	5
2008	4.0	-9	2015	5	-4
2009	6.0	50	2016	4.8	4
2010	5.0	-16	2017	4.7	2

Kaynakça: national Accounts, Malaysia

2009 yılında % 50 artış göstermiş, 2011 yılında %16 olmuştur. Bu durum ekonomik kalkınmanın temeli olan Malezya devletinin eğitime olan ilgisini göstermektedir.

Hükümet, üniversitelerdeki bilgi ağını genişletilmiş bir temele oturtmuş ve bu konuda onlara bilgi kaynakları ve temel altyapıları sağlamıştır. Böylelikle hükümet, çalışmalarını Malezya Teknoloji Geliştirme Kurumu aracılığıyla üniversitelerdeki bilimsel araştırmaları desteklemeye üzerinde yoğunlaştırmıştır. Bir yandan şirketleri ve araştırmacıları, diğer yandan da üniversite araştırma faaliyetlerini birbirine bağlamayı teşvik etmiştir. Bilimsel çalışmalar ve fabrikalar arasında işbirliği yolları oluşturmayı ve uygulamalı araştırma çalışmalarının tamamlanması için gerekli kaynakları sağlamayı amaçlayan birçok teknoloji merkezi kurmuştur.

Ulusal Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Konseyi, araştırma kurumlarının desteklenmesinde ve bir yandan araştırma merkezleri ile üniversiteler ve diğer yandan özel sektör kurumları arasındaki ilişkinin güçlendirilmesinde rol oynamaktadır. Hükümetin tüm araştırma faaliyetlerini kendi başına desteklemiyordu buna şirketler, finansal ve ekonomik kurumlar ve fabrikalar da katılıyordu ve dünyadaki üniversiteler arasında en büyük 500 İslam üniversitesi kurulmuştu. (Ahmed Muhyiddin, 2019: 34)

Malezya'da okuma yazma bilmeme, meselesi öncelikli mesele olarak görülmüştür. Bilim ve eğitimle uğraşmak öncelikli görülmüştür. Böylece on beş yaşın üzerindeki nüfusun % 88,7'si okuyup yazabilir hale gelmiştir. Bu seviye 1990 yılında % 80 idi, ancak çalışmalar sayesinde okuma yazma seviyesi yükseltilmiştir. Bu durum cahilliği tamamen

ortadan kaldırma çabalarının devam ettiğini göstermektedir. Hiç şüphe yok ki kadınların yaş ortalaması 15-24 arasında, okur yazarlık oranı % 97,3'e yükselmiştir. Elbette, eğitilmiş bir anne çocuklarını eğitmede daha başarılı olmaktadır. Bu durum bizi temel bir soruyu yanıtlamaya götürüyor: Malezya gibi bir ülke bu ilerlemeyi nasıl başardı? Ekonomik ve politik kalkınmanın yanında bilim ve eğitimin rolü nedir? Bu sorulara verilen cevapla ve Malezya'nın bunu başarmış olmasıyla Malezya'yı bir hayranlık, şaşkınlık, şükran ve gururla dile getiriyoruz.

Malezya özellikle sınırlı yeteneklere sahip bir ülkedir. Suudi Arabistan ve Irak gibi devasa petrol rezervlerine sahip olmadığı halde ve Mısır gibi devasa insan enerjisine sahip olmadığı halde, ayrıca Sudan gibi tarıma elverişli 30 milyon dönümlük alanı olmadığı halde ve 2,5 milyon km²'ye yakın olan Cezayir kadar geniş araziye sahip olmadığı halde Malezya çeşitli faktörleri bir araya getirmiş ve gelişmiş ülkelerle rekabet edecek seviyeye yükselmiştir (İnaç 2003: 344-348). 1990'lı yıllarda Malezya eğitim alanında gelişmiş ülkeler listesinde yer almıştır. (Beşir, 2002: 97). Teknoloji çağının devrimine uygun olarak Malezya hükümeti 1996'da Mahathir Muhammed döneminde kapsamlı bir teknik plan geliştirmiştir. En önemli hedefleri arasında her okulda hatta her sınıfta bilgisayar ve İnternet bağlantısının kurulmuş olmasıdır Nitekim Aralık 1999'da internete bağlanan okulların oranı % 90'ın üzerine çıkmış ve sınıflarda bu oran % 45'e ulaşmıştır. Aynı zamanda Malezya'da her bin kişiden 397 kişi internet kullanıcısıdır ve her bir milyon kişiye 299 araştırmacı düşmektedir. (Mahathir 2004: 14).

Malezya hükümeti, öğrencilerin modern teknik

yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olacak çalışma materyalleri sağlayan birçok akıllı okul tesis etmiştir. Bu, gelişmiş okullar, iletişim ağları ve kirliliğe neden olmayan enerji kullanım sistemleri üzerine özel çalışma materyalleri aracılığıyla yapmıştır. Bu kapsamda Malezya dışındaki üniversitelerle ortak çalışmalar yapan 400'den fazla özel enstitü ve kolej kurmuş ve Malezyalı öğrencilerin yurtdışındaki üniversitelerde eğitimlerine devam etmelerine olanak sağlamıştır. Malezya hükümeti, eğitimden payını erkeklerle eşit olarak alan Malezyalı kadınları da unutmamıştır. Hükümet, ebeveynlerin kızlarını okula göndermesi teşvik etmiştir. Özellikle Malezya hükümeti okul malzemelerinin sağlamlasını için faizsiz krediler vermiş ve yoksulları eğitim konusunda ücretsiz desteklemiştir. (Ahmed Muhyiddin, 2019: 35)

Malezya'nın ilk hedefi ekonomik kalkınma çarkını hızlandırmak, desteklemek ve 2020 stratejik planını tamamlamak için eğitim sektörünü yaratıcı bir sektör haline getirmeyi planlamak söyleyebiliriz. Böylece Malezya'nın eğitime olan ilgisi ile birlikte İnsanla ilgilenmiş, entelektüel sermayeyi ilerletmek için bilimsel ve yaşam algısını genişletmiştir. Ayrıca Malezya modernite ve özgünlüğü birleştirerek Malezya devletinin yönelimleriyle uyumlu bir eğitim sistemi oluşturmuş, rekabet dünyasında önemli bir bilgi merkezi olma arzusunu yansıtmak için eğitim stratejisini geliştirmeyi başarmıştır.

Sağlık

Malezya'nın en önemli önceliklerinden birisi sağlık hizmetleri alanda olmuştur. "International lining" dergisi Malezya'da sağlık hizmetinin dünyanın en iyisi olduğunu belirten bir rapor yayınlamış, Malezya'nın dünyada sağlık alanında ilk sırada yer almasını ifade etmiştir.

Medikal ve sağlık turizm dünyasındaki gelişmiş merkezlerdeki mevcudiyetinin yanı sıra Malezya'nın ardından sıra ikinci sırada Kosta Rika ve üçüncü sırada Meksika gelmektedir. Web sitesinde derginin yayınladığı rapora göre, Malezya dünya çapında sağlık hizmetleri tahtına oturmuştur ve bunun yerel para biriminin (ringiti) gücünden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Malezya'nın sağlık hizmetlerinde öncü olmasının nedeni Batı ülkelerinden Malezya'ya düşük hava yolculuğu maliyeti, yüksek sağlık hizmetleri maliyetleri ve diğer ülkelerde uzun süren randevu listesidir. Geçtiğimiz yıllarda tedavi olmak amacıyla Malezya'ya gelen turistlerin sayısında % 100 artış yaşanmıştır. Ayrıca Malezyalı doktorlar Asya kıtasındaki en iyi eğitilmiş doktorlar arasındadır. Malezya sıcaklıkların göreceli stabilizesinden dolayı iklim açısından sağlıklı ortam olarak ayırt edici özelliğe sahiptir. Raporda, 2016 yılında Malezya'ya plastik cerrahi, diş ve cilt hastalıkları tedavisi gören bir milyon sağlık ve medikal turist gelmiştir. Ayrıca kamu ve özel hastanelerin istisnai hizmetler sunan kar amacı gütmeyen bazı hastanelerle birlikte hizmetlerini sundukları belirtilmiştir. Aşağıdaki tablo, Malezya'da sağlık sektörüne yapılan hükümet harcamalarının yüzdesini göstermektedir.

Hükümetin sağlık harcamalarının yüzdesi bir önceki tabloda, 2005 yılında % 9,1 iken, 2006 yılında % 17,32'ye yükselmiştir. Bir yıl içinde yaklaşık % 8 artışla % 17,32'ye yükseldiği ve önceki yıllara göre sağlık harcaması oranının sürekli olduğu görülmektedir. Yapılan bu harcamalar, hükümetin Malezyalı bireye kişi olarak büyük öncelik verdiğini göstermektedir. Aşağıdaki tablo gayri safi milli hasıladan sağlık için yapılan hükümet harcamalarının değerini göstermektedir. Devletin bireyin iyiliği için

Tablo 2. Sağlıkla ilgili merkezi hükümet harcamaları ve ulusal harcama yüzdesi.

Yıl	Milyadolar olarak değer	Değişim (%)	Yıl	Milyadolar olarak değer	Değişim (%)
2005	5.6	9.10	2011	6.5	3.35
2006	6.6	17.32	2012	6.6	1.20
2007	6.3	4.53	2013	6.8	3.29
2008	6.0	4.37	2014	7.9	15.02
2009	5.9	2.19	2015	8.2	4.90
2010	6.3	07.5	2016	8.2	0.14

Kaynakça: Dünya Veri Atlası, Malezya

Tablo 3. Merkezi hükümet sağlık harcamaları ve gayri safi milli hasıla yüzdesi.

Yıl	Milyadolar olarak değer	Değişim (%)	Yıl	Milyadolar olarak değer	Değişim (%)
2005	2.8	9.1	2011	3.4	4.95
2006	3.2	11.5	2012	3.5	4.66
2007	3.1	1.58	2013	3.6	0.72
2008	3.1	1.29	2014	3.8	5.63
2009	3.3	7.82	2015	3.9	3.30
2010	3.2	2.82	2016	3.8	2.45

Kaynakça: Dünya Veri Atlası, Malezya

Tablo 4. Merkezi yönetim sağlık harcamalarının kişi başına düşen ortalama payı ve değişim oranı.

Yıl	Dolar olarak değer	Değişim (%)	Yıl	Dolar olarak değer	Değişim (%)
2005	486	9.1	2011	739	10.73
2006	579	19.10	2012	816	10.35
2007	628	8.56	2013	858	5.21
2008	642	2.13	2014	962	12.02
2009	667	400	2015	1038	7.90
2010	668	0.06	2016	1053	1.43

Kaynakça: Dünya Veri Atlası, Malezya

ekonomik kalkınmaya ulaşmaya çalıştığını göstermektedir.

Tabloda gayri safi milli hasılanın yüzdesi olarak sağlık harcamalarının son yıllarda sürekli artış kaydettiği görülmektedir. Bu durum, Malezya hükümetinin sadece yerli nüfusu kapsamak üzere sağlık masraflarının yaklaşık % 98'ini karşılamayı garanti ettiğini göstermektedir. Ayrıca bu hizmetin ikamet koşulları ve meşruiyetlerinin kapsamı ne olursa olsun, yabancıları bile kapsayacak şekilde genişlediği görülmüştür. Hem kamu hem de özel sektör de Malezya'da sağlık hizmetinin sunulmasında önemli rol oynamaktadır. Kamu sektörü, bölgedeki en iyi sağlık sistemlerinden biri olarak kabul edilen sağlık hizmetlerinin %80'ini sağladığından Malezya hükümeti sağlık hizmetlerini genişletmek ve geliştirmek için her türlü çabayı göstermektedir. Aşağıdaki tabloda sağlık hizmetlerinin kişi başına düşen payının sürekli olarak arttığı görülmektedir.

Tabloda gösterildiği üzere sağlık konusunda kişi başına düşen devlet harcamalarında önemli artış göstermiştir. 2015 yılında 486 dolar iken 2016 yılında % 217 artış kaydederek 1053 dolara yükselmiştir. Bu aynı zamanda eğitim ve sağlık sektörlerinin nispi payının arttığını ve aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi diğer tüm sektörlerle göre öncelikli olduklarını kanıtlamaktadır.

Tablo 5. Merkezi hükümetin (sektöre göre) hizmet harcamalarının yüzdesi.

HİZMETLER	2000	2001
Eğitim	64.1	65.9
Sağlık	11.5	7.5
İskan	10.8	13.1
Diğer hizmetler	13.6	13.6
Toplam oran	100	100

Kaynakça: NATIONAL ACCOUNTS :Malaysia

Sağlık hizmetinin genel durumunun ölçülmesinde bir kriter olan bebek ölüm oranına baktığımız zaman bunun Malezya'da canlı doğan her bin çocuktan sadece 8,3'ünün öldüğü görülmüştür. Malezya, bu konuda küresel ortalamalara yakın, Asya'da yedinci sırada, Avrupa ve Amerika'daki bazı ülkeleri ise geride bırakmıştır. Malezya'da birbirini izleyen hükümetlerin, ekonomik değişim ve gelişimi desteklemek adına yaptığı çalışmaların ayrıca maddi gelir getirecek sektörlerin ve sağlık hizmetlerine olan ilginin yardımcı olduğunu söyleyebiliriz.

5. FAKİRLİĞİN BİTİRİLMESİ

13 eyaletten ve federasyondan oluşan Malezya bağımsızlığını kazanmasının ardından dünyaya açılmıştır. Küçük bir ülkede olan Malezya, sosyal ve ekonomik sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunların en büyüğü aşırı yoksulluktur (Houghton 2015: 94). Malezya halkının neredeyse yarısı aşırı yoksulluktan mustarıptır.

Halkın yoksulluğu, kalkınma sürecinde olan Malezya'nın önündeki en önemli engellerden birisidir. Ülkenin ilerlediğini, ekonomik ve sosyal alanlarda elde ettiği başarıyı ortaya koyan göstergelerden birisi ülkedeki yoksulluk oranlarının belirlenmesiyle olur. Kısaca Malezya, 1970 yılında Malayların yaklaşık %65'inin muzdarip olduğu aşırı yoksulluğu ortadan kaldırma alanında büyük bir sıçrama yapmıştır. (İnsani Gelişme Raporu 2016),

Aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi, yoksulluk oranı 2006 yılında %3,6'ya ve ardından 2015 yılında %0,4'e gerilemiştir.

Yoksulluk oranlarındaki düşüş, geçen tabloda gösterildiği üzere, Malezya'nın tüm alanlarda ve seviyelerde üstlendiği kapsamlı gelişmeye bağlanmıştır. Aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi, bu düşüş şehirlerde ve köylerde yoksulluk oranlarına da yansımıştır.

Tabloda, köylerdeki yoksulluk oranının 2002'de %13,5 iken, aynı dönemde şehirlerde % 2,3'ten % 0,3'e düştüğü 2014'te ise % 1,6'ya düştüğünü de görülmektedir. Bu durum devletin kırsal kesimin ve marjinalleştirilmiş ve yoksulluktan muzdarip olan alanların kalkınmasına büyük önem verdiğini göstermektedir. Bunun kanıtı, kırsal kesimde yoksulluk oranındaki düşüşün, 2002 ve 2014 yıllarında kentsel yoksulluk oranındaki %7,67'lik düşüşe kıyasla %8.43 olmasıdır. Aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere, Yoksulluk ve aşırı yoksulluğun göstergeleri de Malezya'daki kalkınma sürecinin ve devletin benimsediği yoksullukla mücadele politikaları

ile 1995 ve 1999 yıllarında azalmıştır.

Tablo genellikle yoksulluk oranının ne olduğunu göstermektedir. Kırsal kesimdeki aşırı yoksulluğun şehirlere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Kırsalda aşırı yoksulluk endeksinin iki yıl içinde % 3,5'ten % 2,4'e düştüğü dikkat çekmektedir. Bu durum, hükümet tarafından belirlenen kalkınma planlarına göre orta gelir sınıfına ait olmak üzere, Malezya hükümetinin sınırlı gelire sahip ailelere yardım etmeye odaklanan politikasından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda bu yardım gelir dağılımında öz sermaye elde edilmesine de yansımıştır. Malezya, 1990 yılında başlayan bir özelleştirme politikası ve ulusal kalkınma politikası yoluyla çalışmalarını devam ettirdi. 30 yıllık kalkınma planları hazırladı ve bu kalkınma planlarını eşit dağıtımın felsefesiyle büyüme yolunda kullandı. Bu çalışmalar ulusal birliğin korunmasında ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasında kayda değer ilerleme sağlanmasına yol açtı.

Birleşmiş Milletler raporuna göre Malezya, güçlü yerel ekonomi açısından dünyanın beşinci ülkesi haline yükselmiştir. Ayrıca hükümetin yeni ekonomi politikası stratejisinin uygulanmasıyla yoksullukla mücadelede yaptığı harcama yaklaşık 32,9 milyara ulaşmıştır. Bu, yaklaşık Malezya ringiti olarak toplam gelirin % 19,1'ine eşittir. (172,1 milyar Malezya ringiti) 1991-2000 yılları arasında, yoksullukla mücadele harcamaları ise toplam gelirin %22,5'ine (153,7 milyar Malezya ringiti) denk gelecek şekilde 34,6

Tablo 6. 2002-2015 döneminde Malezya'da yoksulluk oranının gelişimi.

YIL	2002	2004	2006	2008	2011	2013	2015
FAKİRLİK ORTALAMASI	5.1	5.7	3.6	3.8	1.7	0.6	0.4

Kaynakça: Dünya Veri Atlası, Malezya

Tablo 7. Malezya'da şehir ve köylerdeki yoksulluk oranının gelişimi.

YILLAR	2002	2004	2007	2009	2012	2014
KÖYLERDE FAKİRLİK ORANI	13.5	11.9	7.1	8.4	3.4	1.6
ŞEHİRLERDE FAKİRLİK ORANI	2.3	2.5	2.0	1.7	1.0	0.3

Kaynakça: Dünya Veri Atlası, Malezya

Tablo 8. 1995-1999 döneminde Malezya'da yoksulluk oranları.

Gösterge %	Yıl 1995		Yıl 1999	
Fakirlik göstergesi	Kent	Köy	Kent	Köy
Çok fakirlik göstergesi	4.1	15.6	3.8	13.2
	0.9	3.5	0.06	2.4

Kaynakça: <http://www.islamonline.net/Arabic/economics/topic.shtml>

milyar Malezya ringiti'ne yükselmiştir. (Ahmed Muhyiddin 2019, 42)

Malezya devleti bir dizi kalkınma politikası belirlemiş ve ülkeyi ekonomik kalkınmanın ilerlemesine yönlendiren bir dizi uzun vadeli ve kısa vadeli planlar yaparak bunları uygulamaya koymuştur. Bir bütün olarak, bu politikalar Malezya toplumunu yeniden inşa etmeyi ve kalkınma meyvelerinin adil dağıtımını ve yoksulluğun ortadan kaldırılması yoluyla farklı ırklar arasındaki ekonomik dengesizlikleri düzeltmeyi amaçlamaktadır. (Bedevi 1982: 13). Bu hedefler, ülkenin yerli halkı "Malay" ın ekonomik koşullarını iyileştirmek ve Malaylar ile Çinliler arasındaki ekonomik eşitsizliği sona erdirmek için 1970 yılında belirlenen yeni ekonomi politikasında ana hatlarıyla belirlenmiştir. 1981 yılındaki ulusal kalkınma politikası, Mahathir Muhammed'in Malezya'yı 2020 yılına kadar gelişmiş ülkeler saflarına taşımayı amaçlayan "Vizyon 2020 sloganı" altında geliştirdiği iddialı ve ulusal yönelim çerçevesinde geliştirilmiştir (Bolaras 2016: 57). Bu, Malezya'da %1'lik büyüme oranının artmasına yardımcı oldu ve bu, dünyadaki en yüksek oranlardan biri olan yoksulların sayısında % 3'ün üzerinde bir azalmaya yol açtı. 1970'ten bu yana uzatılan kalkınma politikaları, iki ana hedefe, yani yoksulluğun azaltılması ve toplumun yeniden yapılandırılmasına odaklandı.

Bu politikalar, yoksulların toprak mülkiyetini ve fiziksel sermayeyi artırmak gibi yoksulluğu azaltmak için belirli stratejiler belirlemiştir (Berting 3012: 69). Malezya'da, hisselerin Malay "yerli halkına" tahsis edilmesi ve büyük şirketlerin projelerde tercih edilmesi için programlar oluşturulmuştur. Bu şirketlere bir örnek verecek olursak hükümetin özelleştirdiği ve milyonlarca Müslüman'a ait olan "MAS" havayolu şirkettir. Al-Hava'nın kurduğu dev şirketler arasında Malay halkının faydasına hizmet eden (Proton) otomobil üretim şirketi ve hatta %30'u Malaylar tarafından, %70'i yatırımcılar tarafından olmak üzere yabancı fonlarla yapılan şirketler vardır. Aynı zamanda, Malezya'daki vergi uygulaması artan gelir ilkesine bağlı olarak yoksulların yararlandığı bir sosyal boyutu kapsamaktadır.

Bu politika, kentsel ve kırsal alanlarda benzer şekilde yoksulluk seviyesinde düşüşe neden olmuştur. Yoksulluğu ortadan kaldırmaya yönelik çeşitli programların uygulanmasıyla hane halkı geliri arttı ve şehirlerde ve köylerde yaşam standardı yükselmiş ve Malezya nüfusu arasında yoksulluk sayısında düşüş olmuştur. (Zerum 2010: 209).

Yoksulluğu ortadan kaldırma politikaları aşağıdaki noktalar üzerinde yoğunlaşmıştır. (Yüksel 2007 110):

1. Gelir vergisi uygulaması,
2. Birçok yoksul için istihdamın yeniden yapılandırılması ve ticari ve endüstriyel işletmelerin gelişiminin artırılması,
3. Yoksullukla Mücadele Vakfı ile bir çalışma ağı kurulması ve kırsal kalkınmayla ilgili kurumlarla bağlantı sağlanması,
4. Ülkedeki Müslümanları zekatın "Milli Zekat Toplama Fonuna" yönlendirmesi zekat verenler üzerlerindeki verginin azaltılmasına teşvik edilmesi,
5. En Yoksul Aileleri Geliştirme Programı gibi yoksulları desteklemek için programların yapılması,
6. Yoksul alanlarda kablolu ve kablosuz iletişim sağlanması, yolların yapılması ve kamu hizmetlerinin döşenmesi gibi sosyal ve ekonomik altyapı tesislerinin sağlanması.
7. Yoksullar için ilaçları desteklemeye yönelik politikalar ve birçok hastalık için ücretsiz tedavinin sağlanması,
8. Dini okullar kurmak için çalışmak ve nüfusa fayda sağlayan faaliyetler gerçekleştirmek,
9. Yoksullara maddi yardım sağlamak. Hükümet, bireylere ve ailelere, yaşlılar ve çalışmayanlara ayda 130 ila 260 dolar arasında değişen aylık maddi yardımlar ve mali yardımda bulunmuştur.

6. İŞSİZLİĞİN BİTİRİLMESİ

Malezya'daki işsizliğin nedenlerine değinecek olursak bunun diğer ülkelerden tamamen

farklı olduğu ile karşılaşırız (Berting 2013: 112). Sömürgeciler, Çinlileri ve Kızılderilileri kauçuk ve kalay madenlerini kontrol etmeleri için getirmişlerdi, böylece önemli kaynaklar İngilizlerin ve sömürge olmayanların kontrolü altında kalmış oldu ve Malezya'nın demografik yapısı işsizliğin artmasına neden oldu. İşsizliğin nedenleri olarak aşağıdakiler sayılabilir:

Malezya'daki işsizliğin nedenleri diğer ülkelerden tamamen farklıydı. Sömürgeciler, Çinlileri ve Kızılderilileri kauçuk ve kalay madenlerini kontrol etmeleri için getirdiler, böylece önemli kaynaklar İngilizlerin ve sömürge olmayanların kontrolü altında kalacak, Malezya'nın demografisi, işsizliğin artmasına neden oldu, nedenleri şunlardı.

- Malaylar kırsal alanlara izole edilmiş, sanayi ve hizmet faaliyetlerinde deneyimsiz olarak kalmışlardır.
- Eğitimleri yalnızca ilkokulla sınırlı kalmış ve sömürgecinin bir sonucu olarak düşük eğitim seviyelerinde çalışmak zorunda kalmışlardır.
- Çinlilerin ülkenin servetinin üçte birine sahip olmaları, ülkenin servetini kontrol ediyor olmaları aynı zamanda en karlı ticari faaliyetleri kontrol ediyorlar olmaları.

Malezya devleti, halkın geliştirme sürecine katılması ve ondan adil bir pay alması adına Malayların sanayi, ticaret ve müteahhitlik gibi modern faaliyetlere girmeleri için adil fırsatlara sahip olmalarını sağlamak için mücadele sarf etmiştir.

Malezya hükümeti, işsizliği azaltmak ve işsizliğin azalmasına sebep olan yoksullukla mücadele etmek için birtakım stratejiler belirlemiştir. Malezya hükümetinin işsizliğin nedenlerini araştırdığında hiç kuşku yoktur. İşsizliği durdurmak ve azaltmak için hammaddeyi ihraç edip, başkalarının ürettiğini kendisi tüketen bir ülke olmak yerine, kendisi üreten bir ülke olmayı tercih etmek gerektiğine inanmış ve bununla yoksulluk ve işsizlik arasında yakın bir ilişkinin olduğu sonucuna varmıştır. Yani bir hammadde kaynağından yararlanarak ekonomisi çeşitli olan, sanayi ve hizmet alanlarına bağlı bir ülkeye

dönüştürmüştür.

Gelişmekte olan birçok ülkenin ardından Malezya deneyimi, geçen yüzyılın yetmişli yıllarında başlamıştır. İstatistikler, Malezya'da 2010 yılı işsizlik oranının sadece yaklaşık %3'e düştüğünü, ardından 2015'te %2,8'e düştüğünü belirtmektedir. (Temizel 2000: 216). Malezya, yurt dışından işgücü ithal etme noktasına gelene kadar bu hedefe ulaşmayı başarmıştır. Bu başarının nedeni, çok sayıda insan gücünün bulunduğu elektronik endüstrilerine sahip olmasıdır. Aynı zamanda modern iş gücünün fazla olması ve sermaye yoğun endüstrilere odaklanan ekonominin gelişime için iyi planlamalar yapmış olmasıdır. Malezya işgücü piyasasındaki işsizlerin yeteneklerine yardımcı olan eğitim ve öğretim kursları verilmesi sağlamıştır. Bu kurslar sayesinde devlet bu işsizlere maaş ödememiş ve bu eğitim kurslarını tamamladıktan sonra hükümet onlara iş fırsatları sağlamıştır. Şayet işsizler kurslara katılmazlarsa kendi özgür iradeleriyle yaptıkları işlerin masraflarını iade etmekle yükümlü tutulmuşlardır. Kurs süresince kendilerine ödenen maaşları iade etmek zorunda tutulmuşlardır. Bu tür bir politika bu işsizler üzerinde caydırıcı bir etki yapmış ve baskı aracı olmuştur ve devletin vatandaşlarını istihdam etme iradesinin kapsamını da bize göstermektedir.

Devletin rolü sadece bu noktada bitmemiştir, daha çok yeni işçilere mali teşvik ve fayda sağlamak için bu işçileri istihdam eden ajanslara verdiği destek de önemlidir. Buna ek olarak, Malezya Vizyonu 2020, yabancı yatırımı çekmek için büyük bir teşvik gücü olmuştur. Böylece, birçok alanda yerli halkın ihtiyaçlarını karşılamaya dayanan yeni iş fırsatları sağlamak Malezya'yı Güneydoğu Asya'nın en çekici ülkelerinden biri yapan yurt dışından işgücü temininin yolunu açmıştır. Malezya, Singapur'dan sonra Asya ülkeleri arasında ve dünyanın en az işsiz 20 ülkesi arasında ikinci en düşük işsizlik oranını yakalayan ülke haline gelmiştir. (Beyyumi, 2011: 49).

7. YABANCI YATIRIMLARI ÇEKMEK

Dr. Mahathir Muhammed hükümeti, 1980'ler ve

1990'larda, özellikle ihracata yönelik alanlarda ve endüstriyel alanında yatırımcıları çekmek amacıyla, yabancı yatırımcılar için bir dizi vergi muafiyeti faaliyeti uygulamış ve yatırımcıların faydalanacağı uygulamalar başlatmıştır. Bu teşvikler periyodik olarak gözden geçirmiş ve yatırımcıların farklı ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir. Bu da 1985 Yatırım Koordinasyon Yasası, 1986 Yatırım Teşvik Yasası ve 1987 Vergi Gelir Yasası gibi endüstriyel kalkınma için birçok teşvik içeren endüstriyel gelişme ve büyüme sürecini ilerletmek için gerekli faaliyetlerin çoğunu kapsayan teşvik ortamları oluşturmuştur.

Yabancı yatırımcıları çekmeyi destekleyen bir dizi başka kanunun yanı sıra, bu avantajların en önemlileri 1986 yılında American International Investment Group sempozyumunda açıklanmıştır. (Mustafa, 2017: 30) Bu avantajlar:

- Yatırımcılar %50 daha fazla ihraç faaliyetinde bulunursa onlara projelerinin tam mülkiyet özgürlüğü verilmesi,
- 350'den fazla tam saat çalıştırılan ve Malezyalı işçi çalıştıran işletmelere kısıtlama olmaksızın serbest mülkiyeti sağlanması,
- Yabancı yatırımcı, fonların ve kârların hareketinde tam bir özgürlüğe sahiplik verilmesi.
- Bu projelerde yabancı işçilerin büyüklüklerine ve kuruluşlarının etkileri ile ilgili kuralları uygulama esnekliğinin tanınması. (Neval, Abdülmünim, 2011: 100).

Doksanlı yıllarda Malezya hükümeti yatırım kısıtlamalarını hafifletmiş ve iç yatırımları pazarı yönlendirmiştir. Ayrıca yabancı yatırımcıların dolaylı yatırımlardaki karları üzerindeki % 10 vergiyi de kaldırmıştır. Başbakan Mahathir Muhamed, 1997'de Tokyo'daki İş Adamları Toplantısı'nda, yabancı yatırımların Malezya ekonomisinin hızlı büyümesine sağladığı yardım nedeniyle her zaman yabancı yatırımları teşvik edeceklerini dile getirmiştir. Yabancı yatırımcıların Malezya'ya getirilmesi politikası, 2020 yılına kadar tamamen sanayileşmiş bir toplum olma çabalarında önemli bir rol oynamaya devam etmesiyle 1991 den Ekim 1997 yılına kadar, imalat sektöründeki yabancı yatırım oranı 34,78 milyar dolara yükselmiştir.

Malezya'ya yatırım yapan ülkelerin başında 7,39 milyar dolarlık yatırımlarıyla Japonya gelir. Amerika Birleşik Devletleri ise Malezya'da 5,9 milyar dolar yatırım yapmış olmakla ikinci ve en çok yatırım yapan ülke olmuştur. Amerika'yı 4,66 milyar dolarlık yatırım ile Tayvan ve 3,93 milyar dolarlık yatırım ile Singapur izlemiştir. Kore 1,74 milyar dolar ve Fransa 1,47 milyar dolarlık yatırım yaparak Malezya'da yatırım yapan ülkeler arasında yer almışlardır. (Muhammad, Mahathir, 2014: 171).

Yeni eğitim uygulamaları ve uygun yatırım ortamının sağlanması çabaları yabancı yatırımın Malezya'ya akmasına sebep olmuş ve Malezya birçok yabancı yatırımcıyı ülkesine çekmeyi başarmıştır. Aşağıdaki tablo, 1990-2009 yılları arasındaki doğrudan yabancı yatırım akışlarını ve büyüme oranını göstermektedir.

Tablo 9. 1990-2009 yılları arasında Malezya'ya doğrudan yabancı yatırım akışları

YILLAR	DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM /MİLYAR DOLAR	YILLIK BÜYÜME ORTALMASI %
1990	2332	=
1992	5484	37.16
1994	4342	-13.26
1996	5078	8.55
1998	2714	-57.07
2000	3788	-2.74
2002	3203	478.15
2004	4624	86.97
2006	6084	53.36
2008	7318	-14.28
2009	1381	-81.12

Kaynakça: UNCTAD, World Investment Report, United Nations, several years)

Tabloya göre, 1990-1998 yılları arasında ortalama yatırım akışı artmış ve artış hızının yaklaşık %11,38 olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Malezya'ya doğrudan yabancı yatırım akışlarındaki dalgalanmayı da görmekteyiz. Bunun oranı 2000 ile 2009 yılları arasında dört kat daha artmış olmuş ve %43,82'ye ulaşmıştır. En yüksek doğrudan yabancı yatırımların girişi 2008 yılında 7318 milyon dolara ulaşırken, küresel mali krizin etkisiyle bu akışlarda önemli bir düşüşe rastlanmıştır. Özellikle 2001 yılından başlayarak 2009 yılına kadar en düşük seviyeye varan yabancı yatırım akışları 1381 milyon dolara gerilemiştir. Teknoloji transferine katkı sağlayan yabancı yatırımlar, tekstil endüstrisi ürünleri bir yana Malezya'nın elektrikli ve elektronik cihazların yanı sıra ihracat listesine yeni ürünler eklemesini sağlamıştır.

1985 yılındaki veriler, Malezya'da iletişim ürünleri üretme yolunda 13 Amerikan şirketinin, çoğu teknisyen ve mühendis olmak üzere Malezyalı işgücünü eğitmek amacıyla 100 milyon dolardan fazla para harcadığını göstermektedir. Doğrudan yabancı yatırım, 1980'lerin sonunda sadece elektronik malzemeleri üreten sektörlerde 85.000'den fazla iş olanağı oluşturmuştur. (Nadiye 2012: 74).

Bu yüzyılın başında Malezya'ya doğrudan yabancı yatırım akmaya devam etmiş ve 2007'de yaklaşık 538,3 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. (UNCTAD 2010). Malezya'daki yabancı yatırımlar aşağıdaki alanlarda katkı sağlamıştır:

- Malezya dünyada üçüncü en büyük yarı iletken üreten ülke haline yükselmiştir. 1980'lerin sonunda Siemens, dünyaya elektronik çip üretmek için dünyadaki dördüncü fabrikasını Malezya'ya kurmuştur.
- Hitachi, Motorola ve National Semiconductor şirketleri Malezya'da kendileri için fabrikalar kurmuşlardır. Aynı zamanda bilgisayar diskleri üretiminde uzmanlaşmış Sigt Singapore, Malezya'da bir fabrika kurmuştur (El-hadisi 2013: 27).
- Malezya'da biriken deneyimler ve Almanya ile karşılaştırıldığında maaşlarının %20 'yi geçmediği daha düşük ücretle işçi

çalıştırmak bir yazılım merkezi kuran Alman Nixdorf firmasını oraya yatırım yapmaya cezbetmiştir. Bu durum Malezya'da yazılım mühendislerinin artmasına neden olmuştur.

- Intel firması Malezyalı uzmanlarını ABD Arizona'da bilgisayar çipleri üretmek için bir montaj hattının inşasına katılmaya çağırmıştır.
- Japon Sharp şirketi renkli televizyonlar ve bilgisayar monitörleri üretmek için Malezya'da birkaç ortak girişim kurmuş ve Sony şirketi de diğer şirketler gibi Malezya ile ortak girişimler kurarak kendisine yatırım alanları açmıştır (Masciulli 2006: 71).
- Eğitimin kalitesi, ülkedeki altyapının varlığı ve insan becerilerinin mevcudiyeti, Malezya'yı uluslararası üretim faaliyetleri için en önemli yatırım ülkelerinden biri haline getirmiştir. Malezya, 40'tan fazla ülkeyi kendisine yatırım yapmaya çekmiş ve bu ülkeler 5.000'den fazla yabancı şirketi Malezya'da faaliyete geçirmişleridir.
- Bu şirketlerin çoğu, projeleri ve işleri için uygun bir yer olarak Malezya'ya olan güvenlerini yansıtarak faaliyet alanlarını genişletmiş ve çeşitlendirmiştir. (Muhsin 2008: 97).

8. ÜRETİME ÖNEM VERİLMESİ

1990'lı yıllarda Malezya, en son araçlarla donatılmış ve eğitilmiş yeni nesil kalifiye işçilere sahip olduktan sonra yüksek teknoloji endüstrilerini teşvik edip onlara özel ilgi göstererek önemli bir endüstriyel aşamaya girmiştir. Bunun ardından Malezya varlığını kanıtlayabildi ve hatta endüstriyel gelişmişlikte öncülük edecek aşamaya yükselmiştir. (İsmail, 2014: 130) Malezya enstitüler kurduktan ve devlet bütçesinin büyük bir bölümünü Malezya'nın yeniden canlanmasını sağlayacak şekilde yeni bir nesil yaratmaya harcadıktan sonra Malezya'nın sanayileşmeye dayalı yeni vizyonuna uygun bir nesil ortaya çıkmıştır.

Malezya Başbakanı Mahathir Mohammed öneminde Malezya, bir hammadde ihracatçydı bunun ardından Malezya ekonomik performans

ve başarısı göstermiş sonra üst düzey endüstrilerin ihracatçısı haline yükselmiştir. Malezya, hammadde ihracatçısı olduktan sonra üst düzey endüstrilerin ihracatçısı olmuştur. Malezya bir ihracat yapan bir ülke haline yükselmesi Malezya Başbakanı Mahathir Mohammed döneminde Malezya ekonomik başarısını göstermektedir. 15 binden fazla endüstriyel proje kurarak sanayi sektörünün yatırımlarında meydana gelen bu genişlemeler kendisi döneminde başarılmıştır. Toplam 220 milyar dolarlık sermayeye sahip yabancı projeler vardır. Bu projelerin yaklaşık %54'ünü yabancı projeler, %46'sını yerel projeler temsil ediyordu. Bu durum yabancı yatırımcının Malezya ile güvenlik açısından taşıdığı güvencenin kapsamını ve kesinlikle yüksek karlılık sağladığını göstermektedir. (Fadi Ahmed Ramazan, 2016: 89)

Modern teknolojiyi transfer etmenin ve Malezyalı işçilerin becerilerini geliştirmenin büyük faydası yanı sıra söz konusu projelerin Malezya halkı üzerinde büyük etkisi ve faydası olmuştur. Bu projeler Malezya vatandaşı için iki milyon iş imkanı sağlamıştır. Yine Mahathir Muhammed'in görev süresi boyunca, kalkınma planının önemli bir bileşeni olarak hükümetinin dikkatini ve desteğini alan iletişim ve bilgi projelerinde dikkate değer bir atılım yaşanmıştır. Mahathir Muhammed buna "bilgi ekonomisi" adını vermişti ve Malezya gerçekten de iletişim, bilgi ve İnternet alanında bölgesel ve küresel bir ilgi merkezi haline gelmişti (Nasır 2012: 43).

Malezya devleti, kanunların açıklığına ve prosedürdeki kolaylığa ek olarak işadamları ve yatırımcılarla ofis ve idari prosedürleri kolaylaştırmayı ve yatırım teşviklerini artırmayı amaçlayan bir dostluk politikası uygulamıştır. (Mahathir, 2014: 29). Mahathir Muhammed, Japonya'yı endüstriyel bir rol modeli olarak kabul etti ve Malezyalılar Japonya'dan çalışmanın değerlerini ve planların nasıl hazırlanacağını aldılar. Malezya ayrıca endüstrilerini emek yoğun sektörlerden sermaye yoğunluğuna odaklanan ve teknolojik endüstrileri belirleyen endüstrilere geliştirdi. Malezya, yoğun emek harcanan endüstrilerini yoğun sermaye gerektiren endüstriler yönünde geliştirerek önemli katma değeri olan teknolojik sektörleri

belirlemiştir.

Sanayileşme politikası için Malezya tarafından aşağıdaki gibi birkaç hedef izlenmiştir:

1. Çalışma Kültürü: Malezyalıları "Doğuya Bakış" politikası Japon deneyimini, özellikle de Japonların olumlu tutumları taklit etme ve öğrenmeye teşvik etmeyi amaçlamıştır. "Doğuya bakış" politikası, iş ahlakı, endüstriyel metodoloji, teknik gelişme ve seçkin ekonomik performans gibi önemli ilkeleri içermektedir. "Doğuya bakış" politikasının iki önemli yönü vardır (Özay 2013: 87-99):

Birincisi, sıkı çalışma, samimiyet, takım çalışması, üretkenliği teşvik etme, kendine güven, sabır, sebat vurgusu ile işteki disiplin ve disiplinli idari uygulamalar ve bir ailenin ruhunu yükseltmek gibi Doğu Asya değerlerinin uygulanmasıdır (Dürc 2015: 33).

İkincisi, Japon tecrübesinden yararlanma sürecinde olan ve Japon doğrudan yatırımında bunu temsil eden teorik ve pratik yönleri içeren dengeli ve ihtiyatlı bütünsel para ve ticari finans politikasını benimsemektir. Malezya, ekonomik ve sosyal kalkınma projelerini finanse etmek için yurtiçi tasarrufları harekete geçirmek ve sermaye oluşturmak gibi pratik fikirler öğrenerek bunları uygulamaya geçirdi (Nevvaf 2003: 14).

Japonlar, Malezya'da Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı aracılığıyla mesleki eğitim programları başlattı (Japan Agency Cooperation International) Bu programlar Malezya'nın endüstriyel eğitim alanındaki Japon deneyiminden ve daha sonra Malezyalıları Japon kültürünü tanımaya teşvik etmek ve Malezyalılara Japon deneyimini buradan inceleme fırsatı sağlamak açısından Japon kurumları tarafından finanse edildi. ve Malezya'ya çeşitli yönleriyle değişik kültür programlarından yararlanmaya fırsatları verdi. Bu programlar, Malezya'nın en ünlü düşünce kuruluşlarından biri olan Malezya Stratejik ve Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü bünyesinde 1991 yılında Japon Araştırmaları Birimi'nin kurulmasında en büyük katkıyı sağlamıştır (National Accounts, GDP and GNI at Constant Prices, 1981-2016, Malaysia).

2. Salkım Benzeri İmalat: Malezya, üretim modelinde, üretim birimleri ve ilgili faaliyetler arasında bir salkım şeklinde birbirine bağlılık ve birbirine bağlılığın esasına dayanan “salkım benzeri imalat” yöntemini benimsemiştir. Söz konusu birbirine bağlılık endüstriler, tedarikçiler ve iş hizmetleri olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır (Salih 2012: 75).

3. Kurumların Endüstriyel Gelişmedeki Rolü: Endüstriyel gelişme sürecinin başarısına katkıda bulunan birçok kurum ve kuruluş vardır. Bunlar (Selbani 2019: 90-97):

a) Malezya’da sanayi sektöründe endüstriyel veya ilgili yatırımlar kurmak isteyen yatırımcılar için ilk durak olarak kabul edilen “Malezya Sanayi Kalkınma Kurumu” vardır. Bu kurum, yatırım faydalarına ilişkin tüm önemli bilgileri sağlamaktadır. Ayrıca yatırım işi yapmak için gerekli tüm prosedürleri, izinleri ve onayları üstlenmektedir.

b) Ulusal Üretim Komitesi, bu komite, Malezya ekonomisindeki genel üretkenliği artırmakla ilgilenen federal bir organ vazifesini yürütmektedir. (Sermaye ve emek gibi çeşitli üretim faktörlerinin üretkenliği)

c) Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurumu: Bu kurum 1993 yılında tesis edilmiştir. Misyonu, Malezya dış ticaretini geliştirmek ve teşvik etmektir. Malezyalı ihracatçılara bilgi sağlamak için, Malezya ihracatının endüstriyel ürünlere odaklanarak geliştirilmesi ve tanıtımını yapmaktır. Malezya ürünlerinin rekabetçi konumunu iyileştirmek için dış pazarlarda ve borsada çalışmalar yapmak ve Malezyalı ihracatçılara yardımcı olmak için bir veri tabanı oluşturmaya çalışmaktadır. Ayrıca Malezyalı ihracatçıların uluslararası pazarlama alanındaki becerilerini geliştirmek için programlar sunmak ve Malezya dışındaki Malezya’ya ait yatırımları korumak bunun devamını sağlamaktır (Mezuz 2013: 44).

d) Malezya Ağır Sanayi Komitesi: Malezya Ağır Sanayi Komitesi, Japon Mitsubishi şirketi ile ortaklaşa demir-çelik alanından yatırımlar yapmıştır. Aynı zamanda dev bir demir-çelik kompleksi kurmanın yanı sıra Proton Ulusal Araba Projesi (PROTON) yatırımlarına

başlamıştır. Ve ikinci olarak ulusal otomobil olan Perodua, Japon Daihatsu ile ortaklaşa yatırımlar yapmıştır (Merbai 2015: 67).

Malezya, bu yatırımların yanı sıra başkent Kuala Lumpur’un dışında kendisine “Putrajaya” denen akıllı teknoloji şehri inşa etmiştir. Bu şehir, Malezya’nın gelecekteki başkentine hizmet eden ve dünyanın en büyük teknolojik şirketlerini içeren akıllı bir iletişim ağı ile birbirine bağlanmıştır. (Hüseyin, 2004: 40).

9. ÖZELLEŞTİRME SİYASETİ

Malezya hükümeti özelleştirme kurallarıyla ilgili olarak varlıkların ve şirketlerin Malezya vatandaşlarına satıldığını esas almış ve devletin kalkınma ilkesini eşitlik ilkesine bağlayarak yürütmüştür. Ülkedeki halka (Bumiputra halkı), sayılarını göz önünde aldığımızda ekonomiye olan katkılarının zayıf olması nedeniyle özelleştirme için daha büyük fırsatlar sağlanmıştır. Malezya’nın özelleştirme önlemleri, yabancı yatırımcıları kontrolden mahrum bıraktığı için Batılı ülkelerin memnun olmamasına sebep olmuştur. (Salih, 2012: 82).

Geçenlerden anlaşıldığı üzere, Malezya hükümetinin, üçüncü dünya ülkelerine empoze edilen batı hegemonyasından kurtulabilmiştir. Ayrıca Malezya ülkenin iç çıkarlarını dış çıkarların önüne almayı başarmıştır. Malezyalı yatırımcıyı ulusal mallarla güçlendirerek ve bu deneyimden ulusal düzeyde yararlandırarak önce kendi vatandaşının çıkarlarını öne almayı sağlamıştır. Aynı zamanda vatandaşların kamu şirketlerinde mülkiyetine dayalı bir özelleştirme programını genişletmek için bir adım daha atarak kendi vatandaşına yardımda bulunarak devletin yenilenmeyi gerçekleştirmek için güvenilebilecek devasa bir altyapı ve ekonomi oluşturmayı başararak mümkün olmuştur. (Fadi Ahmed Ramazan, 2016: 90)

Malezya hükümeti, bilinçli olarak mülkiyet ve hükümet harcamalarının sonuçlarını azaltmak için özelleştirmelere önem vermiş ve özelleştirmeleri faaliyete geçirmiştir. Özelleştirmeler şirketlerde rekabet ruhu yaratmaya ve daha iyi kalite sağlamaya yardımcı olmuştur. Küresel pazarlarda rekabet edebilecek ulusal bir ürünün üretimine katkıda bulunmuştur.

Ancak bu sistemin özelleştirmeden beklenen getiriye elde etmesi için hükümetin daha fazla kontrolüne ihtiyacı vardır. 1997 krizini izleyen ekonomik toparlanma ve özelleştirmeye artan ilgi ayrıca kalkınma için siyasi istikrarın olması gerektiğine olan inanç, ekonomik koşulların ve siyasi istikrarın gelişmesi istikrar ışığında elde edilen açık bir olgudur. Mahathir Muhammed bu konuda şunları söylemiştir:

“Hükümetin kalkınma politikasında gerçekçi ve pratik olması gerektiğine olan inancımıza dayanarak özelleştirmeyi çok büyük ölçekte uygulamaktayız. Diğer ülkelerde başarılı olduğu kanıtlanmış herhangi bir yabancı modeli veya deneyimi denemekten çekinmemekteyiz. Önce büyümeyi başardık. Ülkemiz, yüksek verimlilik ve dış kredilerimizi geri ödeme uygulamamız ile karakterize edilen bir finansal yönetim sistemini benimsemektedir. Sanki fazla finansal kaynaklarımız vardı ve ulusal şirketlerin basitçe sermaye yaratmalarını sağlamak için bir borsa yaratmış durumdaydık.” (Ramazan, 2016: 91).

10. SONUÇ

Bir İngiliz sömürgesi olduğu dönemde yoksulluğun, işsizliğin ve sefaletin had safhada yaşandığı Malezya'nın 1957 yılında bağımsızlığına kavuşması bu makûs talihini değiştirme hususunda önemli bir dönüm noktası oluşturmuştur. Ne var ki bağımsızlığın akabinde siyasi istikrarı sağlayabilecek güçlü bir liderin ve vasıflı bir yönetici kadronun yokluğu ekonomik ve siyasi bakımdan problemlerin kronikleşmesine yol açmıştır. Buna ilaveten ülkenin pek çok din, etnisite, mezhep ve dili bünyesinde barındırıyor olması da toplumsal bütünlüğü kırılgan hale getirmiştir. Tüm bu çözümü karmaşık olan sosyo-ekonomik ve kültürel problemler varlığını, 1981 yılında başbakanlığa gelen Dr. Mahathir Muhammed dönemine kadar artarak sürdürmüştür. Dr. Mahathir Muhammed iktidara geldiği andan itibaren toplumun farklı kesimlerinin sorunlarını dinlemiş, onları ortak değerler etrafında toparlayabilecek toplumsal reformlar başlatmış ve nihayetinde kadro hareketine dayalı bir siyasi liderlik modeli geliştirmiştir. Toplumsal yapıyı tahkim ettikten sonra başbakan, adil bir ekonomik dağılımı esas alan özgün bir ekonomik model ortaya

koymuştur. Tarıma dayalı ekonomiden hızla endüstrileşme sürecine geçmeyi amaçlayan ve bunu yaparken teknolojiyi geliştirmeyi esas alan bu modelin hayata geçmesiyle birlikte Malezya toplumunda işsizlik ve yoksulluk problemi tedricen ortadan kalkmaya başlamıştır.

Yatırım, imalat, eğitim ve sağlık sektörlerinde iyileştirme hamleleriyle başlayan bu yeni ve özgün iktisadi kalkınma modeli kısa sürede meyvelerini vermeye başlamış ve halkın çalışma kültürü ve hayat bakış açısı liderin siyasi tecrübesi ile farklı bir istikamet kazanmıştır. Öyle ki yüzyıllardır tarıma dayanan bir üretim anlayışı yerini kısa sürede endüstriyel toplumun karakterine bırakmıştır. Bu baş döndürücü dönüşüm yaşanırken toplumun gelenek ve inançları kesinlikle göz ardı edilmemiştir. Bu durum, lidere olan güveni daha da artırmıştır. Bu sayede bir yandan geleneksel tarım toplumuyla endüstriyel toplum, öte yandan İslami değerlerle modern evrensel idealler arasında denge kuran vizyoner bir medeniyet tasavvuru geliştirilmiştir. Tüm bunların arkasında toplumun çoğulcu karakterini teminat altına alan toplumsal bir sözleşme mevcuttur. Söz konusu sözleşme etnik ve dini çeşitliliğin tanınması, toplum grupları arasında gelir adaletsizliğinin giderilmesi, eğitim düzeylerindeki farklılıkların uyumlaştırılması ve her türlü ayrımcılığın önlenmesi hususlarında etkin bir rol oynamıştır. Özellikle kendini bir İslam ülkesi olarak tanımlayan ve kalkınmasını İslami prensipler üzerinden kurgulayan Malezya hükümetlerinin kendi bünyesinde yaşayan gayri Müslimlerle kurduğu ilişki ve tesis ettiği hukuk sistematiği araştırmaya değer pratikler içermektedir.

Ortadoğu'nun Müslüman halklarının etnik, dini ve mezhepler ayrımına dayalı kimlik siyasetlerinden mustarip olduğu, totaliter rejimlerin keyfi uygulamalarıyla şekillenen adaletsiz ekonomik uygulamaların açlık ve sefaletle yol açtığı günümüz sosyo-politik konjonktüründe bir liderin ortaya çıkıp tüm toplum kesimlerini arkasına alarak özgün bir ekonomik modeli siyasi basiretle hayata geçirebilmesi kuşkusuz dikkate değer bir başarı öyküsüdür.

KAYNAKÇA

ABDURRAHİM, Abdulvahid. (2003), Dr. Mahadhir Muhammed bi Uyuni Arabiyyetin ve İslamiyyetin, el-Ecvâ li'n-Neşri ve't-Tevzi' Birleşik Arap Emirlikleri.

ADİL, Abdülkerim. (2007). en-Nühbetü's-Siyasiyye fi Malezya, Dirase Tahliliyye an Saytaratî't-Tehalûf el-Vatani el-Hakim, Risale Macistir, Camiatü Asyut Merkezü Dirâsâtî'l-Mustakbel.

EL-AKRİ, Sekine. (2014). Mükafehatü'l-Fakr Malezya Nümûzecen, Sahifetü'l-Vasatî'l-Bahreyniyye, Aded 189, Bahreyn.

BEDEVİ, Ahmed Zeki. (1982). Mucemü Mustalahatî'l-İctimaiyye, el-Mücelled 28, Beyrut Lübnan.

BERTING, Jan (2012). Şeytan Üçgeni: Kimlik, Kültür, Etnik Topluluk. (Çeviri: Hüsamettin İnaç) Bursa: MKM Yayınları

BERTING, Jan (2013). Mağara Duvarından Yansımalar. (Çeviri: Hüsamettin İnaç) Bursa: MKM Yayınları

BEYYUMİ, Neval Abdülmünim. (2011). et-Tecribetü'l-Maleziyye vefka mebadii't-Temvîl ve'l-İktisadî'l-İslami, Darü's-Şuruku'Düveliyye, Kahire Mısır.

BEDRİ Ahmed. (1998). er-Ra'yü'l-Amm, Daru'l-Kuba, Kahire.

BOLARAS, Fethi. (2016). el-Muvatne fi Malezya Beyne'l-Hususiyye el-Mahalliyye ve Tehaddiyâtî'l-Avleme, Mecelletü Dirâsâtin Kanuniyyetin ve Siyasiyyetin, el-Aded 1, Bumirdas.

HOUGHTON, David Patrick. (2015). Siyaset Psikolojisi: Durumlar-Bireyler-Olaylar (Çeviri: Hüsamettin İnaç, Duygu Şekeroğlu) İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları

DELANTY, Gerard. (2004). Avrupa'nın İcadı. (Çeviri: Hüsamettin İnaç) Ankara: Adres Yayınları

DÜRÇ, Ali Ahmed. (2015). et-Tecrübütü't-Tenmeviyye ve'dürüsü'l-Müstefade minhâ Arabiyyen, el-Ulumü'sırf ve't-Tatbikiyye, el-Aded el-Mücelled 23, Camiatü el-Anbar Külliyyetü'l-İdare ve'l-İktisad, Irak..

FADİ, Ramazan. (2015). el-Bu'dü's-Siyasi li'l-Hükmü'r-Raşid fi Malezya, Risale Macistir Menşûre, Bernamecü'd-Dirâsâtî'l-Ulya el-Müşterek Beyne Akademiyetü'l-İdare ve's-Siyase li Dirâsâtî'l-Ulya, Camiatü'l-Aksa bi Gazze, Gazze Filistin.

EL-HADİSİ, Atâ. (2013). Teaddüdü'l-Kavmiyyât fi Malezya ve Devriha fi Tatavvuri Nizamihâ es-Siyasî ve's-Tikrarihi, Mecelletü Külliyyetü't-Terbiye Vasıt, el-Aded 13.

HÜSEYİN, Said Ali, (2004). Tecribetü't-Tenmiye el-Maliziyye, Dirâsetü'l-Ebâdi's-Siyasiyye ve'l-

İktisadiyye ve'l-İctimaiyye, Risaletü Doktora Ğayrû Menşûre, Külliyyetü'l-Ulumi's-Siyasiyye, Camiatü Bağdad, Irak.

İNAÇ, Hüsamettin (2003). "Makro Toplumsal Teoriler Açısından Postmodernizm", DPÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 8, 341-351

İNAÇ, Hüsamettin ve M. Demiray, (2004). "Siyasal Bir İdeoloji Olarak Neo-Liberalizm", DPÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 11. 163-184

İNAÇ, Hüsamettin (2016). Türkiye'nin Kimlik Problemleri. Ankara: Adres Yayınları

İNAÇ, Hüsamettin (2017), Faşizmin ve Sosyalizmin Sosyo-politik Kökenleri, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2. Baskı

İNAÇ, Hüsamettin ve İ. Yacan, (2018). "Ülkelerin Markalaşma Süreci ve Marka Kavramı", Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 3. 317-331.

İSMAİL, Muhammed. (2014). et-Tecribetü'l-Maleziyye Mahathir Muhammed ve's-Sahvetü'l-İktisadiyye, el-Arabiyyü li'n-Neşri ve't-Tevzi' Tab. 1 Mısır.

EL-KARYUTİ, Muhammed. (2003). el-Silvü't-Tanzimî, Dirâsetü's-Silvi'l-İnsanî ve'l-Ferdi ve'l-Cemaî fi'l-Munazzamatî'l-Muhtelifa, Daru's-Şuruk li'n-Neşri ve't-Tevzi' Amman Ürdün. 2003.

MASCIULLİ, J. and Day, RB. (2006). Governing a global community of shared risks', in Richard B. Day and Joseph Masciulli (eds). Globalization and Political Ethics. Leiden: Brill.

MERBAİ, Balkasım. (2015). Aliyyât İdaretü't-Teaddüdiyye el-İsniyye ve Devrüha fi Binai'd-Devle, Dirâsât fi Nümuzeci'l-Malizî, Risale Macistir Ğayru Menşure Camiatü Muhammed Hudayr Kısımlı'l-Ulumü's-Siyasi, Cezayir.

MEZUZ, Berku. (2013). el-Kıyem an Atfali's-Şevari' min Hilali Unfi Lüğatî'l-Hitab, Camiatü Batna, Cezayir.

MUHAMMED, Mahathir. (2014). Tabibün fi Riâseti'l-Vuzerâi, Müzekkiratî'd-Doktor Mahathir Muhammed, eş-Şebektü'l-Arabiyye li'l-Ebhâs ve'n-Neşr.

_____ (2016). et-Tecribetü'l-Maleziyye Nehdatü Ümmetin, Müessesetü Abdilhamid Şuman, Amman Ürdün.

MUHSİN, Salih. (2008). en-Nühudu'l-Malizî Kırae fi'l-Halefiyyat ve'l-Ulûmüttatavvuru'l-İktisadî, Merkezü'l-İmârât li'd-Dirâsât ve'l-Buhusi'l-Sitraticiyye, Abudabi Birleşik Arap Emirlikleri.

MUSTAFA, İbrahim. (2017). Siyasâtü'l-İktisat Teksîf ve Tenmiyetü's-Sinâ'atî'l-Mümeyyeze, Cerîdetü'l-Borsa, Kitabetü'l-Aded ve'l-Mücelled, Mısır.

NADİYE, Fadli. (2012). *et-Tecribetü't-Tenmeviyye fî Malezya 2000-2010, Mecelletü Dirâsât Düveliyye, Aded 54.*

NASIR, Yusufi (2012). *Dinamiyyetü't-Tecribe fî Tenmiyeti'l-Merkebe, Dirâse Mukarene bi'l-Cezair ve Malezya, Merkezü Dirâsâti'l-Vahdeti'l-Arabiyye, Beyrut Lübnan.*

NATIONAL ACCOUNTS, GDP and GNI at Constant Prices, 1981-2016, Malaysia.

NEVVAF, Kenan. (2003) *el-Kıyadetü'l-İdariyye, Daru's-Sekafe li'n-Neşr ve't-Tevzi' Amman Ürdün.*

ÖZAY, M. (2013). *Malezya'da Din-Devlet İlişisine Kısa Bir Bakış: Dr. Mahathir Mohamad Dönemi İslamlaştırma Politikaları ve Yansımaları, Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi.*

ÖZGÜL, Bülent. (2017). *Medyanın Siyasi Liderlik Beklentilerine Etkisi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.*

PEELE, G. (2005). *Leadership and Politics: A Case for a Closer Relationship? Leadership.*

SALİH, Muhsin. (2012). *el-Nümuzeccü's-Siyasi el-Malizi ve İdaretü'l-İhtilaf. 12/01/2021. <http://sstudies:aljazeera.net>*

EL-SELBANİ, Ahmed Muhyiddin. (2019), *"et-Tecribetü'l-İktisadiyye el-Maleziyye et-Takvim ve'd-Dürûs el-Müstefade", Külliyyetü'd-Dirâsâtü'l-İktisadiyye ve'l-Ulumü's-Siyasiyye, Camiatü'l-İskenderiyye, Mısır 2019.*

SAİD, Avd Cabir. (2006) *Mahathir Muhammed ve Kadıyyetü't-Teaddüdiyye el-Irkiyye ve'l-Müctemaü'l-Malizi fî'l-fikri's-Siyasi li Mahathir Muhammed, Bernamecü'd-Dirâsâti'l-Maleziyye, Camiatü Kahire, Mısır.*

EL-TEMİMİ, Saad. (2008). *el-Siyasiyyat el-Amme fî Malezya, Bernamecü'd-Dirâsât el-Maleziyye, Külliyyetü'l-İktisat ve'l-Ulumü's-Siyasiyye, Camiatü'l-Kahire Mısır.*

TEMİZEL, Handan, (2000). *Kamuoyu Kurumları ve kamuoyu Oluşumunda Kitle İletişim Araçları.*

TUTAR, E., İnaç, H. ve Ü. Güner, "Dış Kaynak Kullanımının (Outsourcing) Makro-ekonomik Etkileri", *AKÜ İİBF Dergisi: V.8, No.2, 279-296, Yaz 2006*

UNCTAD, *World Investment Report 2010, New York and Geneva, 2010.*

YİĞİT, M., İNAÇ, H. ve Ü. GÜNER (2007) "Genişleme, Mali Yardım ve Ekonomik Büyüme Perspektiflerinden AB'nin İlk Dört Genişlemesinin Analizi", *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, 2007(81-96)*

YÜKSEL Erkan. (2007). *Kamuoyu Oluşturma ve Gündem Belirleme" Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır? Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Eskişehir.*

ZERUM, Abdulhamid. (2010). *Eserü'l-İstikrari's-Siyasi fî Malezya, Risaletü Doktora, Camiatü Vehran, Cezayir.*